

© Traducerea și permisiunea pentru republicare au fost oferite de către Teodor Papuc în scopul includerii sale în baza de date HUDOC a Curții.

© The present text and the authorisation to republish it were granted by Teodor Papuc for the purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

© La traduction et l'autorisation de republier ont été accordées par Teodor Papuc à son inclusion dans la base de données HUDOC de la Cour.

Monica Macovei v. România - [53028/14](#)

Hotărârea din 28.7.2020 [Secția a IV-a]

Articolul 10

Articolul 10-1

Libertatea de exprimare

Declarații privind presupuse acte de corupție cu referire la membri ai Parlamentului, făcute de un politician în sprijinul opiniei ei despre incompatibilitatea acestei funcții cu funcția de avocat: *încălcare*

În fapt – Reclamanta, politician activ, a făcut câteva declarații despre doi politicieni din opoziție (D.Ș. și V.P.), care au fost redată în presă. Declarațiile au vizat unele acțiuni (oferirea de consiliere juridică companiilor de stat din județele în care aceștia au fost aleși ca parlamentari) ale lui V.P. și D.Ș., pe care reclamanta le-a perceput ca „faptă tipică de corupție prin influență politică”. Printr-o hotărâre definitivă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, reclamanta a fost obligată să-i plătească despăgubiri lui D.Ș. și să publice hotărârea pe cheltuiala ei.

În drept – Articolul 10: Declarațiile reclamantei au putut nu doar să-i păteze reputația lui D.Ș., ci să-i provoace, de asemenea, un prejudiciu serios din punct de vedere profesional și social. Prin urmare, acuzațiile au atins nivelul cerut de gravitate, apt să-i submineze dreptul garantat de articolul 8. În consecință, Curtea a trebuit să verifice dacă autoritățile naționale au asigurat un echilibru corect între cele două valori garantate de Convenție, și anume, pe de o parte, libertatea de exprimare a reclamantei, protejată de articolul 10, și, pe de altă parte, dreptul lui D.Ș. la respectarea reputației sale în baza articolului 8.

Critica din comentariile reclamantei nu se referea doar la activitățile cu caracter privat ale lui D.Ș., ci mai curând la conduita sa în calitate de politician, adică de reprezentant ales în Parlament. Ca atare, conduita sa în această capacitate era de o preocupare legitimă pentru publicul general, iar autoritățile aveau o marjă de apreciere deosebit de restrânsă în evaluarea necesității ingerinței în libertatea de exprimare a reclamantei.

Tribunalele naționale erau, în principiu, mai bine poziționate decât un tribunal internațional pentru a evalua intenția din spatele formulărilor și declarațiilor imputate și, în special, pentru a judeca cum ar interpreta și ar reacționa publicul general la acestea. Totuși, tribunalele de recurs nu au oferit motive convingătoare pentru concluzia lor că reclamanta a făcut o constatare de fapt neadevărată. Având în vedere întinderea limitată a motivării lor în această privință, Curtea nu a fost convinsă de abordarea lor și nu le-a putut împărtăși concluzia.

Dată fiind formularea declarațiilor reclamantei, explicația conținută în articolele de presă relevante și constatările contradictorii ale tribunalelor naționale care au examinat chestiunea, comentariile reclamantei conțineau o combinație de judecăți de valoare și constatări de fapt. Direcția declarațiilor sale a urmărit utilizarea exemplului unei conduite precise a lui D.Ș. și V.P., pe care aceasta a considerat-o echivalentă unei „fapte tipice de corupție prin influență politică”, în contextul conceptului mai larg de conflict de interese, ca sprijin pentru o idee pe care a promovat-o în mod constant, ideea adoptării unei legi care face incompatibile exercitarea concomitentă a funcției de avocat cu cea de membru al Parlamentului. Problema a constat, așadar, în posibilitatea stabilirii unei baza factuale suficient de corecte și de solide, proporționale cu natura și cu gradul declarațiilor și alegațiilor reclamantei.

Se putea considera că unor declarații ale reclamantei, cum ar fi cele care vizau conduita precisă a lui D.Ș. – și anume presupusa semnare a unor contracte foarte avantajoase cu companii deținute de stat

din circumscripția pe care o reprezenta în Parlament – le lipsea o bază factuală suficientă. Niciuna din informațiile pe care s-a bazat reclamanta în susținerile ei nu a sugerat că D.Ș. sau cabinetul de avocatură pe care l-a fondat a semnat contracte cu companii deținute de stat localizate în circumscripția menționată la o dată la care era, deopotrivă, avocat și membru al Parlamentului. Totuși, faptul că declarațiile și alegațiile reclamantei au avut un caracter general, vizându-i deopotrivă pe D.Ș. și pe V.P., și a urmărit doar să ofere un exemplu de sistem de corupție politică care constă în oferirea de contracte de consiliere juridică de către companiile publice, decât de acuzarea vreunuia din aceștia de veritabile acte de corupție. Mai mult, informațiile disponibile sugerau că V.P. era atât membru al Parlamentului, cât și asociat la cabinetul de avocatură fondat de D.Ș. la data la care cabinetul de avocatură a semnat contracte avantajoase de asistență juridică cu companii deținute de stat localizate în circumscripția pe care V.P. o reprezenta în Parlament. În acest context, alegațiile reclamantei și, în particular, expresiile utilizate, deși, probabil, nepotrivit de puternice, puteau fi considerate ca fiind polemice, implicând un anumit grad de exagerare.

În aceste circumstanțe, dată fiind calitatea reclamantei și a lui D.Ș. de politicieni și de reprezentanți aleși ai poporului, caracterul general al declarațiilor și al alegațiilor reclamantei, contextul general reflectat de reportajele de presă, și anume cel al promovării necesității unei legi care stabilește incompatibilitatea dintre funcția de avocat și funcția de membru al Parlamentului, și existența cel puțin a unui cadru factual care să fundamenteze declarațiile și alegațiile ei la modul general, comentariile reclamantei nu au echivalat cu un atac personal gratuit de rea-credință la adresa lui D.Ș. În această privință, era necesar întotdeauna să se aibă în vedere că invectiva politică afecta adesea sfera personală; așa se manifesta hazardul politicii și al dezbaterii libere de idei, care constituiau garanții ale unei societăți democratice.

În fine, reclamanta a fost obligată la plata unui prejudiciu de 2,300 EUR și la publicarea hotărârii ultimei instanțe, pe cheltuiala ei, în cinci ziare naționale, inclusiv în cele mai citite trei ziare din țară. În aceste circumstanțe, sancțiunea impusă a fost aptă să manifeste un efect disuasiv în privința exercitării dreptului ei la libertatea de exprimare.

În lumina acestor considerente – carențele din motivarea tribunalelor de recurs atunci când au examinat cazul și omisiunea aparentă a acestor tribunale de a analiza consecințele pe care le puteau avea posibila clasificare a declarațiilor reclamantei ca având un caracter general în contextul general în care au fost făcute, împreună cu efectul inhibitor pe care sancțiunea impusă acesteia l-a avut în privința libertății ei de exprimare – tribunalele naționale nu au asigurat un echilibru corect între interesele relevante și nu au justificat existența unei „nevoi sociale presante” pentru a proteja reputația lui D.Ș. garantată de articolul 8 mai presus de dreptul reclamantei la libertatea de exprimare, garantat de articolul 10. Ingerința în dreptul reclamantei la libertatea de exprimare nu a fost „necesară într-o societate democratică”.

Concluzie: încălcare (cinci voturi la două).

Articolul 41: 3,000 EUR în privința prejudiciului moral suferit; 4,505 EUR în privința prejudiciului material suferit.